

Vi ser dere – vi utfordrer dere

Jeg hadde en gang jobb i Trøndelag....

Refleksjoner fra Astri Liland

Fagsjef kompetanse, Norsk
landbrukssamvirke

Kort tilbakeblikk

- Arbeidet i Stormøllen i 1999
- Kom til Trondheim i 2000
 - 7 år i Felleskjøpet Trondheim
 - Markedsdirektør og divisjonsdirektør for landbruk
 - Avsluttet da de fusjonerte med FKØV
 - 4 år i Nortura
 - Personaldirektør region nord
 - Avsluttet da 7 slakterier og regionskontor var avviklet
- Flyttet til Oslo
 - Vurderingen var at jeg måtte flytte til Oslo for å ha noenlunde sikkerhet for jobb resten av arbeidslivet i landbrukssektoren

Mine refleksjoner

- Landbruket bygger massivt.
 - eier mye, for mye, betong
- Landbruket tenker langsiktig
 - Utfordringen at ikke politikerne er i stand til det
- Landbrukssamvirkene er store
 - Noe som gjør dem tung å snu ?
- Landbruket har stor kunnskap om seg selv
 - Men kanskje mindre kunnskap om samfunnet ellers?
- Tunga var et landbrukssenter – en klynge ville vi kalt det i dag
 - Hvorfor ble ikke det videreforedlet ?

Mine refleksjoner

- Er vi flinke nok til å si at dette ser ikke ut for å bli rett, og velge ny retning ?
- Har vi prosjekter for prosjektmedarbeiderne mer enn for resultatet ?
 - Måler vi avkastning av antall kroner brukt i et prosjekt ?
- Trivelige Trøndelag
 - Er vi for tilbaketrent ?
 - Mens vi tenker så handler andre ?

I dag – utfordringer og muligheter:

Noe for Namdalen?

DEBATT

N Defta i debatten, skriv til oss!

Send ditt innlegg til: debatt@nattens.no
 (Innlegg kan bli redigert av redaksjonen). Publiseringsdato: 01.11.2015. Maks 2000 tegn med mellomrom. Lesertillegg: Maks 2000 tegn med mellomrom.

Tekstforfatter:
 Kvernåli, Erlend, 10000 tegn med mellomrom. Lesertillegg: Maks 2000 tegn med mellomrom.

Kun healtha krever konvenser. Redaksjonen vil ikke ta ansvar for uttrykk som er i strid med lover og forskrifter. Vi publiserer det elektronisk.

KRONIKK

Biomuligheter: Om lag halvparten av Norges landaral består av skog. FOTO: THOMAS VINJOLV BLOMSTAD/SKAGEN

Spranget til grønn næring

B iologisk riktighet får på senere muligheter, på lang sikt vil biomasse erstatte olje.

De tre forsøkningskategoriene il-luaturer hvordan kompetanse-utvikling og avansert teknologi skaper nye muligheter for å utvikle nye produkter.

Norge er et høyteknologland. Tilross for lav levekårsnivå, så tilser like-vel vårt kornadnivå på arbeidskraft et vi bar satte på produktet som krever høy kompetanse i utvikling og produksjon, menere enn produktet basert på kjent tekno-logi. Å utvikle slike spesialiser-ede høyverdi produkter krever høy faglig og forskningsmessig kompe-tanse, samt langtgående satsin-gar der grunnforskning danner fundamentet. Det må såbæret være et betydelig vilje markedet for å kunnaskap og oppfølgnese-etter hver blir økonomisk bære-kræftig.

Norge er et høyteknologland. Tilross for lav levekårsnivå, så tilser like-vel vårt kornadnivå på arbeidskraft et vi bar satte på produktet som krever høy kompetanse i utvikling og produksjon, menere enn produktet basert på kjent tekno-logi. Å utvikle slike spesialiser-ede høyverdi produkter krever høy faglig og forskningsmessig kompe-tanse, samt langtgående satsin-gar der grunnforskning danner fundamentet. Det må såbæret være et betydelig vilje markedet for å kunnaskap og oppfølgnese-etter hver blir økonomisk bære-kræftig.

Norge er et høyteknologland. Tilross for lav levekårsnivå, så tilser like-vel vårt kornadnivå på arbeidskraft et vi bar satte på produktet som krever høy kompetanse i utvikling og produksjon, menere enn produktet basert på kjent tekno-logi. Å utvikle slike spesialiser-ede høyverdi produkter krever høy faglig og forskningsmessig kompe-tanse, samt langtgående satsin-gar der grunnforskning danner fundamentet. Det må såbæret være et betydelig vilje markedet for å kunnaskap og oppfølgnese-etter hver blir økonomisk bære-kræftig.

Biomasse på land og til havs kan by på fantastisk muligheter hvis vi klarer å utnytte ressursene be-dre om lag halvparten av Norges landaral består av skog. Vi har sjå, ganger så stort skogsreser-ve som landareal. Tenk oss at vi kan lage drekk- og krabbealk kan bli til etologisk gjødsel eller råvarer for å utvikle nye medisinert? Eller hva?

Norge er et høyteknologland. Tilross for lav levekårsnivå, så tilser like-vel vårt kornadnivå på arbeidskraft et vi bar satte på produktet som krever høy kompetanse i utvikling og produksjon, menere enn produktet basert på kjent tekno-logi. Å utvikle slike spesialiser-ede høyverdi produkter krever høy faglig og forskningsmessig kompe-tanse, samt langtgående satsin-gar der grunnforskning danner fundamentet. Det må såbæret være et betydelig vilje markedet for å kunnaskap og oppfølgnese-etter hver blir økonomisk bære-kræftig.

Norge er et høyteknologland. Tilross for lav levekårsnivå, så tilser like-vel vårt kornadnivå på arbeidskraft et vi bar satte på produktet som krever høy kompetanse i utvikling og produksjon, menere enn produktet basert på kjent tekno-logi. Å utvikle slike spesialiser-ede høyverdi produkter krever høy faglig og forskningsmessig kompe-tanse, samt langtgående satsin-gar der grunnforskning danner fundamentet. Det må såbæret være et betydelig vilje markedet for å kunnaskap og oppfølgnese-etter hver blir økonomisk bære-kræftig.

SAMHANDLING
 «Skal gode ideer og innovasjoner kunne bli til næring, krever det god samhandling»

Norge er et høyteknologland. Tilross for lav levekårsnivå, så tilser like-vel vårt kornadnivå på arbeidskraft et vi bar satte på produktet som krever høy kompetanse i utvikling og produksjon, menere enn produktet basert på kjent tekno-logi. Å utvikle slike spesialiser-ede høyverdi produkter krever høy faglig og forskningsmessig kompe-tanse, samt langtgående satsin-gar der grunnforskning danner fundamentet. Det må såbæret være et betydelig vilje markedet for å kunnaskap og oppfølgnese-etter hver blir økonomisk bære-kræftig.

Norge er et høyteknologland. Tilross for lav levekårsnivå, så tilser like-vel vårt kornadnivå på arbeidskraft et vi bar satte på produktet som krever høy kompetanse i utvikling og produksjon, menere enn produktet basert på kjent tekno-logi. Å utvikle slike spesialiser-ede høyverdi produkter krever høy faglig og forskningsmessig kompe-tanse, samt langtgående satsin-gar der grunnforskning danner fundamentet. Det må såbæret være et betydelig vilje markedet for å kunnaskap og oppfølgnese-etter hver blir økonomisk bære-kræftig.

NETT

Sagt på nasjonen.no

Kornavlinger ødelagt I
 Dette er en av de viktigste grusomene til at lavere land blir utnyttet eller jordarealer fullt ut.

Kornavlinger ødelagt II
 Slik kan ødelegge fiskere også. Det kan dager og ukler før man kan komme seg på havet for å fiske, i små båter inn-til 20-25 for en man svært værvarsel, ingen skrive-ner en bonde eller to, da kommer det medialt.

Kornavlinger ødelagt III
 Fiskerens har vilje til å verken ployed, alld eller gjeldsa fisker? Det er heller ikke snakk om at haustinga vært utsatt, den utbeholdt lilla.

Kornavlinger ødelagt IV
 Nei, men om det ble skinn, der kan det fall for andre yrkesgrupper også, men ingen særbe-handling for det, kun ben-dre, og det kan en lese og lære.

Kornavlinger ødelagt V
 Nei, men om det ble skinn, der kan det fall for andre yrkesgrupper også, men ingen særbe-handling for det, kun ben-dre, og det kan en lese og lære.

Krise: Arvets korstett ble katastrofalt dårlig for mange landbrukere i Nord-Trendelag.

Sagt på Twitter

Telenor-Bakasas får nye kunder i Nord-Trendelag.

Tenk så mye i Telenor-Group kunne gjort for 200.000 det i 1 minne.

Utdanningen skal redusere dagens importavhengighet av råvarer, primært soy, og resultere i kvalitetstilpasset vareskaps.

Rugghild Solheim Margareth Øverland Professor i INMU og Seniorlektor for Foods of Norway

NATTENS: ONDAG 11. NOVEMBER 2015

I Namdalen:

AKTUELT 107

Slett: Det kan bli slutt for kyllingene i Namdalen. 16 produsenter i kommunene Overhalla, Gong, Høylandet og Namos kan gå på utskifer framtid i møte.

Ellen Fla Skagen

Nortura: – Vi ser på varige endringer

– Det er ingen hemmelighet at situasjonen på stak-nydeling er krevende, med overproduksjon, dåbete konsesjonsregner, fr konkranse og et ustabilt mar-ke, sier informasjonssjef Ellen Fla Skagen i Nortura i en epost til Bondelaget. – For å unngå overproduksjon har vi lapende foretatt kutninger av produksjonen, slik vi har søkt med flere endringer. Vi har også informert våre eiere om at vi ser på endringer som kan være mer varige, men jeg vil understreke at vi ikke har konkludert med noe her enda. Dette er en jobb vi gjør sammen med de fremste tilsluttede sene. Det er høyt medvirkning for Nortura å sikre konkurransekraft i kyllingproduksjonen dersom vi skal være med framover, sier Fla Skagen. Hun kan imidlertid ikke kommentere mer før Nortura har talt med på konsesjonen. Dette vil være skil-teret i høst, helge informasjonssjefen.

16 Nortura-bønder kan miste kyllingkontrakter

Det kan gå mot et år med tomme kyllinghus for 16 bønder i Namdalen. Problemet er at husene er nye og gjelda er høy.

KYLLINGKONTRAKT

Tilset: Liv Aron Danielsen Sagen

Foto: Colorbox

Slekten kyllingprodusenter i Namdalen i Nord-Trendelag kan stå uten leveringskontrakt for til sammen 2,2 millioner kyllinger over østika. Det er årlig bondene selv teller de nye sagnene fra Nortura. Det var NRK MidtNytt som først meldte saken. – Dette er en bombe i nærings. Konsesjons-ene av et slett kutt vil være dramatisk. Både for oss kyllingprodusenter og for Nortura som samleveringskontrakt. Særlig hvis dette blir en permanent ordning og vi må avvikle drifta på permanent basis, sier kyllingprodusent Trond Peter Ristad fra Overhalla i Nord-Trendelag. Bondelaget er kjent med at Nortura har be-delt en rapport som skal danne grunnlaget for viden videre for samleveringskontrakt. Rapporten skal være klar innen 15. november og presen-tasjonen for konsesjonsrøtt skilten om måneden. – Vi vet i dag ingen 100 prosent enda, men vi har fått signaler på hva som kan skje med oss. Det er usikkert rundt kyllingproduksjon i Nordland og Nord-Trendelag fremover, sier Ristad som også er tillitsvalgt i Nortura.

Mange nye fjøs i kyllingbygda
 Ristad er melde- og kyllingbonde i Overhalla kommune i Nord-Trendelag. Han startet opp med kyllingproduksjon i 2008, samtidig med ått andre kommuner.

De totalt 16 bondene som skal ha fått signale-er fra Nortura holder til i Overhalla, Høylandet, Gong og Namnes.

I oppstarten hadde bondene i Namdalen an-tallet med Njerskylling på Viteroy, som i 2009 var det Nortura som tok over etter at trendelag-skapet ble avviklet.

– Den gangen var vi gjeldelose for at Nortura ville ta imot kyllingene våre, men nå råder det usikkerhet igjen, sier Ristad.

Tusenbrøner-oppmøt
 Mange av produsentene har fortsatt stort gjeld på de nybygde kyllinghusene sine.

– Samtidig bonden i vår kommune har fortsatt melkøs én og tre millioner i gjeld på kyllinghus-ene. Jeg venter jeg var offisielt på jeg bestemte meg for en medbetaling på 16 år. Ingen hadde trodd at alt det skulle være usikkert rundt produksjonen etter bare sju år, sier Ristad.

– Her gjør dere hvis dere mister avtalen med Nortura? – Det er det som er tilsattkonsernsparaset. Hvis skal vi finne på for å forsvare gjeldsbelan-ningene våre Ristad.

– Dette scenariot blir at mange mistet kon-trakten sine, så det godt gjøre å finne en al-ternativt produksjon på til sammen 10.000 loka-

ge kvadratmeterne vi får i regionen. Det er ikke alle som har de naturgitte forholdene til å starte med noe annet, legger han til.

Frykter permanent nedlegging

Onsdag i forrige uke var bondene på informas-jonsmøte med Nortura, uten å få den påkjen-derne hadde håpet på. De frykter nå at kyllinghusene nå skal komme hele runde. I helge Ristad er de lovet et svar innen én til to uker, for hvordan innsett planene sine til neste år.

– Det er en generell trend for utskifer blant bondene. Vi sitter med en følelse på at vi ikke kan gjøre slik i noen retning. Når det er store end-ringer følger vi oss veldig små. Mange av oss er usikre på Framtiden. Vi frykter at vi frykter at vi må legge ned hele produksjonen på permanent basis.

– Det er en generell trend for utskifer blant bondene. Vi sitter med en følelse på at vi ikke kan gjøre slik i noen retning. Når det er store end-ringer følger vi oss veldig små. Mange av oss er usikre på Framtiden. Vi frykter at vi frykter at vi må legge ned hele produksjonen på permanent basis.

– Det er en generell trend for utskifer blant bondene. Vi sitter med en følelse på at vi ikke kan gjøre slik i noen retning. Når det er store end-ringer følger vi oss veldig små. Mange av oss er usikre på Framtiden. Vi frykter at vi frykter at vi må legge ned hele produksjonen på permanent basis.

– Det er en generell trend for utskifer blant bondene. Vi sitter med en følelse på at vi ikke kan gjøre slik i noen retning. Når det er store end-ringer følger vi oss veldig små. Mange av oss er usikre på Framtiden. Vi frykter at vi frykter at vi må legge ned hele produksjonen på permanent basis.

– Det er en generell trend for utskifer blant bondene. Vi sitter med en følelse på at vi ikke kan gjøre slik i noen retning. Når det er store end-ringer følger vi oss veldig små. Mange av oss er usikre på Framtiden. Vi frykter at vi frykter at vi må legge ned hele produksjonen på permanent basis.

– Det er en generell trend for utskifer blant bondene. Vi sitter med en følelse på at vi ikke kan gjøre slik i noen retning. Når det er store end-ringer følger vi oss veldig små. Mange av oss er usikre på Framtiden. Vi frykter at vi frykter at vi må legge ned hele produksjonen på permanent basis.

– Det er en generell trend for utskifer blant bondene. Vi sitter med en følelse på at vi ikke kan gjøre slik i noen retning. Når det er store end-ringer følger vi oss veldig små. Mange av oss er usikre på Framtiden. Vi frykter at vi frykter at vi må legge ned hele produksjonen på permanent basis.

– Det er en generell trend for utskifer blant bondene. Vi sitter med en følelse på at vi ikke kan gjøre slik i noen retning. Når det er store end-ringer følger vi oss veldig små. Mange av oss er usikre på Framtiden. Vi frykter at vi frykter at vi må legge ned hele produksjonen på permanent basis.

– Det er en generell trend for utskifer blant bondene. Vi sitter med en følelse på at vi ikke kan gjøre slik i noen retning. Når det er store end-ringer følger vi oss veldig små. Mange av oss er usikre på Framtiden. Vi frykter at vi frykter at vi må legge ned hele produksjonen på permanent basis.

«Når det er store endringer følger vi oss veldig små»

Kyllingprodusent Trond Peter Ristad

Tanker

- Sitat ; «Skal gode ideer og innovasjoner kunne bli næring, krever det god samhandling mellom forskning og utvikling, myndigheter og næringsaktører. Sammen kan vi klare å omdanne dristige ideer til samfunnsnyttige, bærekraftige innovasjoner »
 - Ragnhild Solheim, NMBU
- Vi er god på forskning og utvikling.
- Hvordan bruker vi så våre beste krefter innen næringsaktører ?
- Har vi det vi trenger ?
- Burde vi søke etter næringskraft ?

Fra FOU til næring

- Er vi best i primærnæring og forskning ?
- Så må nordlendinger eller sunnmøringer ta over for at det skal bli næring?
 - Nei, det stemmer jo ikke helt...
 - *Se på Reitan..*
- Næringsutvikling bør prioriteres
 - Arbeidsplasser vil gi positiv påvirkning på opprettholdelse av gårdsdrifter
 - Jobb til begge - flere

Bioøkonomi

Næringsminister Monica Mæland (H),
Landsbruks- og matminister Sylvi
Listhaug(FrP)
og fiskeriminister Elisabeth
Aspaker(FrP)
har ansvaret for å utarbeide strategien
Regjeringen.no om [Nasjonal
bioøkonomistrategi](#)

- Aspaker nevner satsing i Trøndelag, men det er fraværende hos Listhaug. Listhaug har tiltak på Ås, Hamar, Osloregionen, Østlandet, klyngedynamikk og samarbeid mellom innovasjons- og kommersialiseringsmiljøene i Osloregionen

Planer finnes

- Kompetanseløft trøndersk landbruk
- Landbruk21 Trøndelag
- Regionalt Bygdeutviklingsprogram
- Handlingsplan for landbruksmelding for trøndelagsfylkene
- Kompass 2030
- VRI – forskningsrådet ?
- Flytter kua sørover mens vi planlegger ?
- Flytter damene etter ?

Trøndelag er et Norge i miniatyr drar vi nytte av det ?

- Tenk samvirke – tenk **brukernytte**
- Tenk fremover lent som eier
- Ta grep om egen forskning
 - Hva vil du forskningspenger skal brukes til ?
- Tenk på tvers, men ikke forlangt
 - Unngå at ting siger sørover
- Tenk sjø, mat og forskning sammen
- Veksten er i lokalmat
- Transport, klima, bioøkonomi er in – utnytt det
- Tenk butikk

Nye muligheter ?

- Kan flyktningestrømmen gi oss noe ?
- nye produkter å produsere og selge,
 - nye næringer og arbeidsplasser
 - Kulturtiltak
 - Handverk
 - Mat